

BIULETYN

Nr 70 (678) • 6 maja 2010 • © PISM

K O M E N T A R Z

Redakcja: Jacek Foks (redaktor naczelny), Łukasz Adamski, Beata Górka-Winter, Leszek Jesień,
Agnieszka Kondek (sekretarz redakcji), Łukasz Kulesa, Marek Madej, Ernest Wyciszkievicz

Rezolucja RB ONZ z 27 kwietnia 2010 r. w sprawie karania piractwa

Rafał Kownacki

W rezolucji nr 1918 z 27 kwietnia 2010 r. Rada Bezpieczeństwa ONZ po raz kolejny odniosła się do problemu piractwa u brzegów Somalii. Wydana w związku z narastającymi trudnościami w ściganiu sprawców przestępstwa piractwa rezolucja może prowadzić do powołania międzynarodowego trybunału do spraw karania piractwa.

Dotychczasowe rezolucje RB ONZ w sprawie piractwa miały na celu przywrócenie bezpieczeństwa żeglugi międzynarodowej oraz działanie na rzecz pokoju w rozumieniu Rozdziału VII Karty Narodów Zjednoczonych¹. Natomiast rezolucja z 27 kwietnia br. skupia się na problemach ścigania i karania sprawców. Zakaz piractwa stanowi normę *ius cogens* w katalogu źródeł prawa międzynarodowego, a zatem wszystkie państwa są zobowiązane do zapobiegania piractwu oraz ścigania jego sprawców. Rezolucja przypomina o tym w kontekście niewydolności systemów ścigania i sądownictwa Somalii. Sytuacji nie poprawiło przyjęcie w Dżibuti w styczniu 2009 r. przez państwa regionu kodeksu postępowania w zwalczaniu piractwa, w którym zobowiązano się do koordynacji działań dochodzeniowo-śledczych i sądowych.

Rezolucja RB nr 1918 przypomina, że jednym z podstawowych celów operacji przeciwko piractwu prowadzonych w regionie przez NATO (Ocean Shield), UE (Atalanta) oraz inne podmioty jest – poza prewencją i ściganiem – doprowadzenie sprawców przed wymiar sprawiedliwości. Jest to zobowiązanie dla całej społeczności międzynarodowej, a nie tylko państw regionu. Ze względu na znaczne odległości, różnice kulturowe oraz przysługujące podsądnym prawo do sądu w rozsądnym terminie, państwa pozaafrykańskie nie powinny stawiać sprawców piractwa przed swoimi wymiarami sprawiedliwości. Ich obowiązkiem jest jednak taka pomoc instytucjonalna i materialna, która umożliwi sprawne i sprawiedliwe sądenie podejrzanych o piractwo w państwach pochodzenia. W tym celu należy wykorzystać doświadczenia koordynowanej przez Danię grupy prawnej w ramach powołanego w styczniu 2009 r. na mocy rezolucji RB nr 1851 punktu kontaktowego w sprawie piractwa u wybrzeży Somalii. Działania tej grupy, która skupia przedstawicieli rządów, organizacji międzynarodowych i biznesu, stanowiły istotne wsparcie reform niewydolnych systemów sądownictwa oraz więziennictwa w Somalii, Kenii i innych państwach regionu. Dzięki utworzeniu przez punkt kontaktowy międzynarodowego funduszu pomocy w walce z piractwem (International Trust Fund – ITF) pozyskano środki na szkolenie sędziów, prokuratorów oraz personelu służb ścigania. We współpracy z rządem Seszeli powołano w marcu 2010 r. w Victorii regionalne centrum ścigania sprawców piractwa.

W interesie wszystkich państw – zwłaszcza czerpiących zyski z handlu morskiego – jest wspieranie działań punktu kontaktowego oraz ITF, aktywizujących państwa afrykańskie w zwalczaniu piractwa. Fiasko tego procesu może spowodować, iż konieczne stanie się powołanie międzynarodowego trybunału ds. piractwa. RB w rezolucji nr 1918 zobowiązała Sekretariat Generalny ONZ do przedstawienia w ciągu trzech miesięcy raportu na temat możliwości sądenia sprawców piractwa. Rozważane są następujące opcje: utrzymanie jurysdykcji krajowej przy wsparciu materialnym społeczności międzynarodowej, wprowadzenie mieszanych izb karnych ds. piractwa z udziałem międzynarodowym w sądach krajowych, powołanie specjalnego sądu regionalnego oraz utworzenie międzynarodowego trybunału ds. piractwa. Ostatni wariant oznaczałby stałe i wysokie koszty dla ONZ, a także poszczególnych państw, zmuszonych do dodatkowych wydatków związanych z procedurami dochodzeniowymi, sądowymi i utrzymaniem osadzonych. Chcąc ich uniknąć, UE oraz państwa rozwinięte powinny przede wszystkim zwiększyć wsparcie materialne dla ITF. Będzie to służyć nie tylko ich interesom ekonomicznym, ale przyczyni się też do zwiększenia efektywności w sądeniu sprawców piractwa u wybrzeży Somalii.

¹ Zob.: R. Tarnogórski, *Międzynarodowe działania przeciwpiratom somalijskim*, „Biuletyn” PISM nr 8 (540) z 2 lutego 2009 r.